

Smygfiske i klart vatten

Få fiskesätt är mer spännande än att smyga på fisk i klart vatten. Vi åkte med Marie, Lars och hunden Ipa till Norrbyströmmen för lite sensäsongsfiske efter nymfande regnbåge.

TEXT & FOTO: ULF BÖRJESSON

En grann regnbåge i Norrbyströmmens klara vatten.

Det glimmade till där nere, botten bytte liksom färg. Så såg jag skuggan och sedan fisken. Den stod precis där den skulle, de gör ju det, av födsel och ohejdad vana. Framför en sten, på kudden av långsamt vatten och med matströmmar på båda sidor. Som vanligt stelnade jag till, sedan räta- de jag mig långsamt och stirrade stint mot fiskens position. Den rörde sig knappt, några justeringar med fenorna bara, det var allt den behövde. Så rörde den sig, målmedvetet, och tog någonting som drev förbi till höger, gled sedan helt utan ansträngning tillbaka till sin ursprungsposition.

Året var 1976 och jag befann mig vid en liten å i norra Västerbotten där jag under mina uppväxtår tillbringade många dagar. Vi cyklade dit för att bada när det var för varmt, vi slogs med blinningar och hästflugor som svärma- de runt oss och bet svidande sår på våra taniga kroppar. Det var dit vi smet för att smygröka, något som tillsammans med utseendet på tjejkarna som följde med för att bada plötsligen var intressant. Men framförallt så var det ner till den lilla dalgången man begav sig för att fiska. Ån innehöll både harr och öring men harren var den som man oftast stötte på. Öringen var svårare, hemligare på något sätt.

En av de stora skillnaderna mellan fisket där uppe och det där hemma var att vattnet oftast var klart och man kunde se fisken, det gjorde det både lättare och svårare på samma gång. Visserligen såg man vad fisken gjorde. Men man

»Öringen var svårare, hemligare på något sätt.«

blev också extra nervös och lyckades många gånger rycka undan flugan från fisken när den steg för att ta.

Kärt barn har många namn

Jag har ofta funderat en del på det där, varför flugfisket och framförallt flugfisket i klart vatten lockar så mycket. Jag tror att det grundades där uppe hos släkten de där somrarna som doftade av beckolja, Ritz utan filter och törvedsbrä- sor. Sedan dess har jag alltid dragits till det visuella fisket och vad kan väl vara mer visuellt än fiske i klart vatten?

Förutom det där fisket uppe i norr så var det i första hand vårt västra grannland som bjöd på de allra första upplevel- serna av fiske i klart vatten.

Norge har många vackra strömmar och de är bara ett femtiotal mil bort nästan oavsett var vi bor i Sverige. Så småningom hittade vi även här hemma flera strömvatten med klart vatten och öringar som såg ut att sväva. Men ofta är våra vatten mer färgade av humus och annat. Under tidigt 90-tal lockades jag till de engelska kalkströmmarna men också till det put&take-fiske som utvecklats i många engelska småvatten. Framförallt vattenfyllda kalkbrott, i de södra delarna av landet. Det var också där jag för första gången stötte på uttrycken sightfishing och stalking. Nu- förtiden är väl det något svengelska sajtiske ganska van- ligt, men som man säger; kärt barn har många namn.

Engelsmännen hade utvecklat det här fisket under många år och namn som Richard Walker, Bill Sibbons,

Ipa har fått tag i ett mindre träd och springer glatt i förväg.

Marie fiskar vid utloppet mot den nedersta höljan vid Norrbyströmmen.

Lars med en fint färgad vinterbåge

Det kalla vattnet och fisk i god kondition gör att fajten blir tuff.

Ipa håller koll på hävningen så att allt går rätt till.

Ytterligare en vacker, välmatad regnbåge som tog den lilla nymfen med clownnäsan.

Peter Cockwill, Charles Jardine och andra skrev om fiske-sättet i engelska tidningar som Trout Fisherman och Trout & Salmon. Metoden för sajtffiske i stilla vatten utvecklades parallellt men i någon mån oberoende från fisket i klarvattenströmmarna. De hade sin egen utrustning, sina stora polariserande glasögon, bredbrättade hattar och flugor som var gjorda för att snabbt komma ner till fisken.

Sajtffisket breddas

Författare som Vincent Marinaro hade redan på 1970-talet beskrivit fisket i de klara strömmarna i Pennsylvania och tio år senare beskrev engelsmännen John Goddard och Brian Clarke sina observationerna gjorda i de Sydengelska kalkströmmarna, framförallt i River Kennet. Även på Nya Zeeland och i kontinentala Europa utvecklades fisket i klara strömmande vatten. De här böckerna, vare sig de handlade om stilla eller strömmande vatten, gav en än större längtan efter fiske i klara vatten. Sedan dess har jag haft tur att fiska i kristallklara strömmar på massor av platser.

Plan B

Allt det där ger ju föga tröst när hösten kommer och många vatten är stängda. Som tur är så har vi fått allt fler alternativ när det gäller senhöstfisket här hemma, även i klart vatten. Då gäller det att ha en reservplan och det hade jag. Under de

»Små nymfer och noggrant placerade flugor var melodin för dagen.«

senaste decennierna har fler och fler fiskeområden baserade på de engelska småvattnen vuxit upp. Det har visserligen sedan ganska länge funnits några sådana vatten i Skåne, som klassiska Trollemölla och Bondemölla. Men fler liknande anläggningar har alltså tillkommit under senare år. Bland de som erbjuder klart och fiskbart vatten under stora delar av säsongen sticker Norrbyströmmen ut, med sin kombination av en konstgjord ström med små mellanliggande höljor. Inte minst för att de har klart vatten nästan hela året. Så länge det är isfritt går det att sajtffiska här. I november, förra året, åkte jag dit för att träffa Marie Goldschmidt, Lars Hurtig och deras fisketokiga dalmatiner Ipa. Tanken var att försöka se om det gick att lura någon av de köldstela regnbågarna i det kristallklara vattnet.

Flugor för kräsen fisk

Lars och Marie har fiskat i Norrbyströmmen ganska ofta, det är skapligt nära från deras hem i Stockholm och Ipa är välkommen att följa med, vilket är viktigt för fisket och trivseln. De har därför bra koll var fisken brukar uppehålla sig vid olika tider under säsongen och vilka flugor de föredrar. Det kläcker ganska många olika arter här, men på hösten dominerar fjädermygg och små nymfer. Den dagen vi var där uppehöll sig fisken en bit ner i vattnet och just små nymfer och noggrant placerade flugor var melodin för

dagen. Fisken var på flera ställen parkerade precis i kanten där den snabbare strömmen kom in över ganska djupt vatten, så det gällde att komma snabbt ner. Riktigt små flugor fungerade bäst, speciellt de som försetts med "clownnäsa", alltså ett orange- eller rödfärgat tungstenschuvud. Annars kan mönster som Fasanstjärtsnymf och Zebra midges vara utmärkte.

Fast fisk!

Lars och Marie hittade ganska snart flera fiskar som åt aktivt i en av inloppsströmmarna. Marie ville gå till en av sina favoritplatser så det blev Lars som fick försöka få ner flugan till en av de aktivt åtande regnbågarna. Vi såg flera gånger hur fisken rörde sig mot flugan utan att ta. Flera drifter blev det med ett försiktigt intresse från fiskarna, men som tvekade i sista sekunden. Ingen gång fick vi se den där typiska blixten av vitt som uppstår när en fisk öppnar munnen nedifrån djupet. Lasse provade att fiska flugan djupare men det hjälpte inte, fisken såg hans Fasanstjärtsnymf men vägrade att ta. Han bytte då till en av "clownnäsaorna", ett enkelt Haröra med ett orange-färgat, två millimeter stort, tungstenschuvud. Redan vid första driften reagerade en av de mörka skuggorna, sekunden senare signalerade den benvita käften att nymfen accepterats. Lars gjorde ett

»Redan vid första driften reagerade en av de mörka skuggorna.«

snabbt mothugg och det var fast fisk! Ipa blev som vanligt ivrig och ville hjälpa till med att påskynda landningen. Efter en tuff fajt kunde han häva den rejäla regnbågen och lyfta upp den med ett leende framför kameran.

Löpträning för fotografen.

Efter det lyckade sajtffisket i inloppsströmmen hittade vi snart ytterligare några fiskar längre nedströms. Jag försökte för min del hitta några bra kameravinklar i det ganska hårda senhöstljuset. Den här tiden på året är det nästan lika tufft att fotografera som det är i hårt vårljus. Det är ett lågt ljus som ger hårda skuggor och gör fotograferandet till en utmaning.

Bäst som jag går där och letar en lämplig vinkel att fota Marie tjoar Lars till, han har fast fisk igen. Jag springer upp för att fotografera när Lars drillar och landar ytterligare en fisk på den lilla Harörenymfen med det färgglada huvudet. Precis när han lyfter fisken ur häven hör jag ett kraftigt plask och ser i ögonvrån hur Marie står där med böjt spö. Det blir till att springa igen, för att om möjligt lyckas ta några bra bilder även på henne. Nuförtiden är jag varken snabb eller smidig, men jag hinner ner och lyckas med mitt uppdrag. Just som hon sätter tillbaka den vackra regnbågen hör jag Ipa ge skall och ser sedan toppen på Lars böjda spö, det blir till att springa igen!

Lasse och Marie diskuterar flugvalet medan Ipa håller koll på omgivningarna.

Marie returnerar en grann regnbåge fångad på en av de små nymferna.

Skönt med korta dagar

Redan klockan halv tre börjar solen sjunka vid den här tiden i november. Då blir det svårt att se fisken i vattnet och sajt fisket är över för dagen. Har man tur så kan det bli lite vak på eftermiddagen när vattnet värmts upp och några köldstela fjädermygg syns svärma över ytan. Precis så blev det den här dagen. Min arbetsdag var över och jag kunde unna mig att göra några kast efter ett par av fiskarna som vakade sporadiskt i den övre poolen. En av dem valde att ta min Frisörmygga bunden på krokstorlek 20. När jag returnerat den fisken kunde jag välförtjänt tända mig en cigarr. Det började kyla på och vi gick upp till lodgen för att laga mat och värma oss. Vi kunde nöjt konstatera att fisket varit riktigt bra och både Lars och Marie hade fångat flera fiskar på de små nymferna med röda clownnäsor. Vi tyckte alla att det hade varit en kanondag, med flera minnesvärda händelser. Bland annat när Ipa simmande efter en fisk som Lars drillade. Även det hade gått bra och den svartprickiga dalmatinern hade snart gett upp jakten och istället nöjt sig med att titta på när fisken hävades. Vi bestämde oss också för att det var en perfekt sysselsättning så här på hösten, när suget efter klarvatten blev för stort trots att säsongen egentligen var slut. 🍷

Haröra med clownnäsa

Krok: stl. 12-18.
Bindtråd: 8/0, svart eller brun.
Kropp: haröredubbing, naturgrå.
Ribbing: silvertungsten, tunn.
Huvud: 2 mm tungsten, orange eller röd.

THE REEL COMPANY.
XLV FAMILY.

VISIONFLYFISHING.COM